

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken
t.a.v. de griffier, de heer C.J.M. Roovers

per e-mail cie.biza@tweedekamer.nl

Onze referentie

2019-182283180-6740/tbrin

Den Haag

13 november 2019

Betreft

Brief brandveiligheid gebouwen

Geachte dames en heren,

Met het oog op het AO Bouwregelgeving, risicovloeren en gevaarlijke dakconstructies van 20 november a.s. geven Brandweer Nederland en het Verbond van Verzekeraars graag hun visie over de huidige bouwregelgeving in relatie tot brandveiligheid. We zijn blij dat de minister aangeeft voornemens te zijn de brandveiligheidseisen voor woongebouwen aan te scherpen. Bij het uitvoeren van risicoscans door gemeenten is in onze optiek meer urgentie nodig. Ook willen we met klem waarschuwen dat brandveiligheid verder gaat dan alleen vluchtveiligheid en dat er veel meer risico's zijn dan alleen gevelplaten. Gelet op de geplande woningbouw de komende jaren in combinatie met de duurzaamheidsopgave, is het nú het moment om brandveilig bouwen beter wettelijk te regelen.

Risico brandgevaarlijke isolatie is complexer dan alleen gevelplaten

In Nederland zijn de laatste jaren de nodige incidenten geweest met brandbaar isolatiemateriaal in huizen, bedrijven, een ziekenhuis en scholen. Het tragische incident met de Grenfell Tower in Londen zette ook in Nederland het belang van brandveiligheid van gevels hoger op de agenda. Zo inventariseren gemeenten nu brandgevaarlijke gevels. Dat is goed, maar zolang we brandveiligheid niet integraal opnemen in regelgeving, zijn dergelijke acties slechts dweilen met de kraan open. De betreffende kunststof isolatiematerialen zelf zijn niet de oorzaak van brand: daar is ontsteking voor nodig. Wel kent brandbare isolatie twee risico's, namelijk snelle brandverspreiding en veel rookvorming. Bovendien zitten deze materialen over het algemeen tussen twee lagen ander materiaal in, waarbij de buitenste laag bedoeld is om water buiten te houden. Dit maakt bestrijding van een brand moeilijk. Hierdoor lopen bewoners van met deze materialen geïsoleerde wooncomplexen extra risico's en kunnen schaden onnodig groter worden. Ook brandweerpersoneel loopt extra risico en dergelijke branden leiden ook vaker tot een grootschalige en langdurige inzet van de brandweer. Een ander – vaak vergeten – punt bij dergelijke branden is de schade en overlast aan directe omgeving en het milieu in brede zin.

Informatie: dhr. T.P. Brinkman BA MSc

Doorkiesnummer 0703338611 E-mail t.brinkman@verzekeraars.nl

Bordewijklaan 2, 2591 XR Den Haag, Postbus 93450, 2509 AL Den Haag, Internet www.verzekeraars.nl

Het gaat juist mis met het aanbrengen van en de onderhoudswerkzaamheden aan gevelbekleding

Gevelbeplating in een metalen cassette, mits goed toegepast, beschouwen we niet als zeer brandbaar. Maar bij die toepassing gaat het in de praktijk te vaak mis. Hierbij valt te denken aan een boorgat, montagefout of doorgetrokken leiding wat al voldoende kan zijn om een brand de kans te geven zich uit te breiden. Dit in combinatie met brandgevaarlijke (onderhouds-)werkzaamheden of slechtgeplaatste of defecte zonnepanelen zien wij een te groot risico. Het is in Nederland zelfs toegestaan om op de brandbare isolatie te werken met open vuur, waardoor er onnodig veel branden zijn, zie [deze longread](#) die wij hier eerder voor hebben uitgebracht. In andere landen bestaat er al regelgeving die een hoop branden als gevolg van dakwerkzaamheden voorkomt. Zo moet in de Tsjechische Republiek tot acht uur na de werkzaamheden regelmatig worden gecontroleerd of er geen brandgevaar meer is.

Duurzaamheidsopgave levert meer risico's op dan brandgevaarlijke isolatie

De maatregelen die we nu treffen om de energieprestatie en koolstofvoetprint van gebouwen te verbeteren hebben een vaak negatieve impact op de brandveiligheid. Dit komt door andere soorten risico's die we gebouwen binnen brengen. Denk bijvoorbeeld aan accu's van elektrische apparaten, fietsen en auto's en het isoleren van energie-neutrale gebouwen. Verschillende partijen doen er veel aan om deze risico's te beperken, door bijvoorbeeld voorlichting te geven en structureel onderzoek te doen. Maar de ontwikkelingen gaan sneller dan waar partijen zich op kunnen voorbereiden en de risico's stapelen zich op. Bovendien zien wij een wildgroei aan nieuwe producten, aanbieders en installateurs. Dit terwijl regelgeving en normering vaak nog ontbreken

Kwetsbare groepen kunnen niet snel genoeg vluchten

Het voldoen aan de huidige regels helpt zeker, maar het is slechts een minimum brandveiligheidsniveau gebaseerd op veilig ontluchten: *zelfredzame* personen moeten de tijd hebben om te vluchten en de brandweer moet nog voldoende tijd hebben om de naastliggende panden te kunnen beschermen. Bij een gebouwbrand kan de brandweer vaak pas na zes tot tien minuten ter plaatse zijn en soms nog langer. Dit duurt best lang als je zelf niet voldoende in staat bent om te vluchten of als de brand zich snel uitbreidt. De mensen in het gebouw zijn dan de eersten die moeten handelen. Hoe sneller en beter wordt gehandeld, hoe groter de kans dat de gevolgen beperkt zullen blijven. De brandweer doet haar uiterste best om snel ter plaatse te zijn om slachtoffers te redden en de schade te beperken, maar dat is geen garantie. Zeker bij kwetsbare groepen zoals ouderen en beperkten is dit een groot zorgpunt. Maar denk ook aan kinderen, tijdelijk zieken en dieren. Voor de verblijven van deze groepen is helaas niet even veel geregeld als voor professionele zorginstellingen, sterker nog: de eisen ten aanzien van bouwkundige en organisatorische maatregelen verschillen terwijl de doelgroep soms hetzelfde is. En met ontwikkelingen, zoals de energietransitie en het langer thuis wonen van ouderen met zorg op afroep, is die minimale bescherming in veel gevallen onvoldoende. Regels voor deze ontwikkelingen zijn nog niet gemaakt of niet afdoende. Veel bewoners, beheerders en eigenaren zijn zich onvoldoende bewust van deze risico's en wanen zich daardoor soms ten onrechte in een veilige woonomgeving.

Ondernemers denken ten onrechte dat ze brandveilig ondernemen

Verruiming van regelgeving in de afgelopen jaren heeft gezorgd voor meer ruimte voor ondernemen, met de komst van de Omgevingswet wordt dit nog verder gestimuleerd. Deze ruimte betekent ook meer eigen verantwoordelijkheid voor de ondernemer en het lokale bevoegde gezag. Verzekeraars zien dat met name hun zakelijke klanten hier steeds meer mee worstelen. Veel ondernemers denken immers dat hun bedrijf brandveilig is als ze voldoen aan de bouw wet- en regelgeving. Dat is echter niet het geval. De huidige regelgeving gaat alleen het voorkomen van slachtoffers (gewonden en doden) en het voorkomen dat een brand zich uitbreidt naar een ander perceel. Het behouden van het bouwwerk en het voorkomen van schade aan het milieu, monumenten of maatschappelijke voorzieningen of belangen zijn geen doelstellingen van dit besluit. Bij een brand zal de brandweer proberen mens en dier te redden en ook de naastliggende panden te kunnen beschermen. De

verzekeraar keert de verzekerde schade uit, vaak de opstal en inventaris. Maar grote branden brengen naast leed en opstalschade ook sociale-, bedrijfseconomische- en milieuschade met zich mee. Deze schaden zijn vaak niet verzekerd, terwijl de ondernemer ze ook niet kan opbrengen: de kosten komen dan voor rekening van de maatschappij en veel bedrijven gaan na een brand alsnog failliet.

Brandweer en verzekeraars kunnen het niet alleen

Een brand heeft naast materiele schade voor mens, maatschappij en natuur ook vaak grote en onherstelbare gevolgen voor de mensen die er dichtbij betrokken zijn. Vooraf zijn er echter maar weinig mensen die de risico's en de gevolgen van een brand goed kunnen overzien en/of de tijd nemen om hier goed over na te denken. De brandweer en verzekeraars zijn goed op de hoogte van deze risico's en voeren, als ze de kans krijgen, gesprekken met de gebouweigenaren en bewoners. Daarbij adviseren ze om uit te gaan van de werkelijke risico's (risicogericht) in een gebouw en niet alleen simpelweg de regels te volgen. Middelen die we hiervoor regelmatig inzetten zijn gezamenlijke campagnes als de brandpreventieweken, Veilig Leven, [risicomonitoren](#) en de website www.Checklistbrand.nl

Wij zouden bij voorkeur zien dat initiatiefnemers bij een (ver)bouwproject vooraf zelf over brandveiligheid nadenken en tijdig om advies van de brandweer, veiligheidsregio of verzekeraar vragen. Helaas is dat niet de praktijk. De huidige wetgeving en normering geven onvoldoende aangrijpingspunten voor brandveiligheid, waardoor de uitvoerende partijen zoals architecten en bouwers hieraan onvoldoende aandacht schenken. De brandweer wordt vaak alleen verzocht om een bouwplan te toetsen aan de minimale wettelijke eisen. Aanvullende risicogerichte adviezen zijn daarbij uit financieel oogpunt vaak niet gewenst of worden niet overgenomen in vergunningvoorschriften. Verzekeraars worden vaak pas betrokken als het bouwproject al klaar is of de onderhoudswerkzaamheden al zijn uitgevoerd. In dat geval kan de verzekeraar aanpassingen eisen óf besluiten dat het risico te hoog is om te verzekeren. In beide gevallen leidt dit tot ongewenste kosten voor de ondernemer.

Regelgeving moet verder gaan dan vluchtveiligheid

Als integrale brandveiligheid in de regelgeving is opgenomen, kunnen veel branden worden voorkomen of beter beheersbaar gemaakt. Het Verbond en Brandweer vinden dan ook dat binnen het Bouwbesluit én aanvullende brandveiligheidsstandaarden er meer aandacht moet komen voor de brandbaarheid en de branduitbreidingskans van een gebouw en de risico's voor kwetsbare groepen gebruikers, waar nu nog vooral alleen de vluchtveiligheid het uitgangspunt is. Hierbij moet ook worden gekeken naar mogelijke schade aan maatschappij, milieu en bedrijvigheid. Verbeter wetgeving op het gebruik van materialen en toepassing hiervan. Pas testen aan op de brandbaarheid van constructies in plaats van onderdelen. Verbeter hierop aansluitend het vergunningsproces en het toezicht tijdens de bouw, waarbij juist ook de gangbare aanpassingen in een later stadium worden getoetst op brandveiligheid. En kijk hoe betere veiligheidsvoorschriften tijdens installatie, beheer en onderhoud in de gebruiksfase geborgd kunnen worden.

Een eerlijk verhaal

Brandweer Nederland en verzekeraars hechten er veel waarde aan dit 'eerlijke verhaal' breed onder de aandacht te brengen. De maatschappij mag niet de illusie hebben dat zijn of haar pand volledig brandveilig is omdat het aan de huidige regelgeving voldoet. Brandweer Nederland en de verzekeringssector zijn vanuit hun maatschappelijke rol en met hun expertise van harte bereid om mee te denken hoe de bovenstaande uitgangspunten over de hele keten kunnen worden verbeterd.

Met vriendelijke groet,
Verbond van Verzekeraars

mr. R. Weurding
algemeen directeur

Brandweer Nederland

ing. S.J.M. Wevers MCDM
voorzitter